

Забута історія, що принесла у жанр нове

У двадцятих роках двадцятого сторіччя в англomовній, а особливо американській літературній пресі можна було зустріти епітет Dunsanian («Дансейнівський»), який значив приблизно таке: цей текст відносить читачів у далекі землі екзотизованого Сходу, перенасичений пейзажною лірикою, довгими, описовими реченнями з красою заради краси та стосується подій і матерій, геть одірваних від реальності; у ньому йдеться про щось химерне, фаталістичне, це суцільне фантазерство, однак цікаве; читач неодмінно познайомиться з украй дивними героями, а то й богами, які опинилися у напрочуд химерних обставинах і, найімовірніше, у палаці якогось царя пустелі або в храмі хтозна-яких жерців; герої історії шукатимуть свій фатум або ж відповіді на запитання «Нащо боги спослали їм ці випробування»; і, звісно, цей текст натхненний збірками оповідань і п'єсами Лорда Дансейні, здебільшого «Часом і богами», якщо йдеться про збірки оповідань, або ж «Богами гори», «Ворогами Королеви», «Царем Агріменом і невідомим воїном», якщо мовиться про п'єси.

І вже цього задосить, аби зрозуміти, як саме сприймали творчість Лорда Дансейні за його життя, які мотиви й деталі творчості автора найвідчутніше виділяли читачі та критики, чим саме він одразу «чіпляв» і відштовхував, і головне — що від нього очікували ті, кому його творчість, попри всю її специфічність, усе ж сподобалась.

Згадую все це, аби одразу наголосити: чого у цій книзі нема, то це саме тих речей, за які Дансейні й став відомим. Події в ній стосуються рідної автору Англії, боги у цьому світі вже давно не

втручаються у долі людей, замість усього розмаїття храмів і жерців при них — єдина релігія, християнство, а дивні та надприродні сили представлені звичним і зрозумілим фольклором своєї країни, й узагалі на місце авторського міту прийшли знову ж таки відомі простому люду англійські легенди; однак усе ще залишилися фірмові дансейнівські речення завдовжки з абзац, тяжіння до пейзажної лірики і «краси заради краси», та, звісно, саме дансейнівська гірка, з відтінком фаталізму, іронія. Не ця книга принесла авторові славу, проте, дивна річ, якраз вона запам'яталась достатньо, аби, на відміну від попередніх його трьох романів, дійсно пережити час, і, як уже було згадано, здебільшого завдяки американським, а не англійським авторам і читачам. На час її написання та першого видання 1924-го, скажу більше, її майже не помітили не те що в Англії (з прийняттям у рідній країні у Дансейні взагалі було важко: друкувався здебільшого або у самвидаві, або за сприяння друзів-меценатів), а навіть в Америці, адже тоді тамтешні читачі захоплювалися марсіанськими пригодами Джона Картера, описаними Едґаром Берроузом, оповідками про суворого Конана-варвара в містах і країнах Гайборійської ери, куди їх запрошував Боб із двома пістолетами — Роберт Говард, чекали на чергові звістки з Аргему, містечка у штаті Мескатонік, і нові історії Країни Снів, які їм оповідав Говард Лавкрафт — чи не найбільший прихильник саме ранньої творчості Лорда Дансейні, який завжди зізнавався, що весь його «Цикл Снів» — це чергова дансейнівська фантазія, і не більше. Ця книга не відповідала викликам часу, не причаровувала новими дивами і, як не прикро, загубилася серед робіт тих авторів, які цінували власне ранній етап творчості письменника. Навіть Лавкрафт казав, що сила Дансейні якраз-таки у його перших збірках, а не у творах, створених під впливом ірландських колег і їхніх вмовлянь написати нарешті бодай щось, що стосується рідного краю, до яких він тяжіє тепер.

ДОНЬКА ЕЛЬФІЙСЬКОГО КОРОЛЯ

Однак нині ми видаємо саме її. І ви читаєте «Доньку Ельфійського Короля». Виникає закономірне запитання — з огляду на такий вступ, чому саме її?

І відповідь на нього — знову ж таки у вступі: попри думку «наскільки це не той самий Дансейні», тут, насправді, чи не найкращий Дансейні. Цей роман є четвертим у його творчості — доробку автора, якого вже аж ніяк не можна назвати аматором, за плечима його — з десятків виданих збірок оповідань, книга поезії, колекції п'ес, а також дебютний роман, який разом із «Донькою Ельфійського Короля» і двома іншими можна виокремити в особний цикл. І це навіть не згадуючи такі факти: чоловік уже обертається у літературному середовищі, його ім'ям названо окремий жанр, він гастролує, аби зустрітися з американськими прихильниками та побачити вистави, створені за його ж текстами; пройшов дві війни (Другу англо-бурську й Першу світову), брав участь у революції в Ірландії 1916-го (хоча й на боці Британської корони), і все ще тримається за літературу як засіб ескапізму та самовираження, і не розгубив любові до фантазії та краси.

Авжеж, ця книга була майже непоміченою за життя автора, однак про неї згадали знову в Америці, але тепер вже у шістдесятих, коли читачі вкотре відчували потребу у справжніх чарах, історіях, що є альтернативою епосу Толкіна і привносять у вже повноцінний жанр фентезі «хоч щось нове». І те, що було забутим і написаним значно раніше за того-таки «Володаря перснів», тепер сприйняли як зовсім новий і свіжий погляд на вже окреслений, зі зрозумілими тропами та сюжетами, жанр — і один із тих авторів, які цей жанр фактично винайшли, дивував і захоплював нове покоління читачів знову насправді однією з найкращих своїх історій. Звісно, критики вкотре відзначали занадто перенасичений стиль, що тяжіє до пейзажної лірики та довгих описів і годиться хіба що для оповідань; погоджувалися, що автор уміє створювати за допомогою слова справжню красу і змальовувати не так текст, як досконалий

гобелен, на поверхні якого ми спостерігаємо за сюжетом; сходилися на думці, що ця історія настільки казкова, наскільки ж гірка та життєва насправді — по-дансейнівськи фаталістична за іронією, але тепер ці особливості й стали тим, що шукали нові видавництва та читачі. Це історія кохання, однак навряд чи щасливого; історія пошуку, який не принесе радості, проте утішить; історія стомленої, старої країни, чиї люди шукали собі магію — і хай як вони бажали, аби та пішла геть, вона залишилась серед них; історія батька, який, переступивши через себе, нехтує захистом країни заради щастя єдиної доньки; історія сина, щасливого, бо врешті-решт зустрівся з матір'ю; історія воїна, який насилу знайшов втрачену і так потрібну йому любов. Нема в цій книзі ані величних подвигів, ані світлих героїв, які кидають виклик силам зла і перемагають їх; нема в ній чарів, якими творилося б добро, але водночас у ній є місце для справжнього, хоча й сумного, страшного — дива. І для розуміння: Країна Ельфів загалом недалеко — за якихось «сто та ще п'ятдесят верст» від полів, знаних нам. І звістки звідти вам передасть не хто-небудь, а справжнісінька чорна відьма, яка у вільний час колекціонує кістки «якихось матеріалістів», збирає блискавиці серед капусти й підмітає світ. І саме на нове покоління авторів його історія вплинула: за її мотивами записали концептуальний альбом, який сприймається майже як повноцінна аудіовистава, куди навіть запросили Кристофера Лі (наші читачі його мають знати щонайменше як актора, який зіграв Сарумана в екранізації «Володаря перснів» і графа Дуку в другій трилогії «Зоряних війн») на роль Ельфійського Короля; цю книгу схвалював Спрег де Камп, завдяки якому нам відома біографія Говарда Лавкрафта і який продовжив історії про Конана-варвара після смерті Роберта Говарда; її відзначали Урсула Ле Гуїн (читачі її мають знати принаймні за цикл «Чарівник Земномор'я»), Роджер Желязни (автор «Хронік Амбера») та Майкл Муркок, який насамперед відомий циклом про вічного героя. Мотиви «Доньки Ельфійського Короля» як історії —

що ніби й про магічне і надсвітне, однак насправді про звичайне, гірке, земне — привнесли нове бачення в жанр фентезі та продемонстрували, що розповіді в ньому не обов'язково про інший світ і не обов'язково зі щасливим фіналом — і притому здатні подарувати відчуття дива та зіткнення з надприродним, спроможні зачарувати. І це все з розумінням того, що ця історія, як я вже зазначав, є четвертою книгою циклу, поряд із «Хроніками Дона Родрігеса», «Тінню Покоївки» та «Благословенням Пана», однак, як і будь-яку з них, читати її можна окремо, навіть не знаючи, що ці історії поєднані; і кожна з них варта уваги читачів як окремий, самостійний твір. У цикл ці книги поєднує загальна провідна тема: наближення землі чарів до рідної автору Англії — від Золотого віку Іспанії і майже до наших днів; і там, де завершується одна, майже одразу починається наступна: в інший час, за інших обставин, з іншими героями, однак усе ближче й ближче до Англії, і навіть з деякими персонажами, які «мандрують» від книги до книги. Але пересічні читачі періоду шістдесятих під час знайомства з романом цього не знали, і те їм аж ніяк не завадило захопитися ним і знову відкрити для себе творчість Лорда Дансейні саме з «Доньки Ельфійського Короля» — тож і ми починаємо ваше знайомство з творчим доробком автора з цієї історії — історії, у якій зовсім немає того самого Дансейні, творчість якого змогла закріпитися в пам'яті поколінь і пережити час, аби бути згаданою потім, і переконатися: «Може, хоча б він тепер скаже принаймні щось нове?» — та звернутися до тих текстів автора, яких за його життя не читали; історії, яка й справді подарувала нове.

На цьому завершую передмову і передаю слово автору, фаталістичному та декадентному мрійнику, чиї фантазії перебувають за межею полів, знаних нам.

Костянтин Холодногірський

Передмова

Присвячується леді Дансейні

Сподіваюся, що згадка химерного племені, зазначеного у назві, жодним чином не відштовхне читачів від цієї книги; хоча деякі розділи і справді розповідають про Країну Ельфів, більшість із них зображує лише картини полів, знаних нам, і звичний англійський ліс, і типові села, і доли — добрячі сотню та ще п'ятдесят верст¹ од кордону з Країною Ельфів.

¹ Автор використовує англійські одиниці виміру: милі, фути, ярди; тут ідеться про «двадцять чи двадцять п'ять миль». Але щоби текст відчувався більш звичним нашому читачеві і не втрачав архаїчної, напів-легендарної стилістики, доречно використовувати «версти» і «лікті» відповідно. — Тут і далі прим. перекл.

Розділ перший

ЗАДУМ ПАРЛАМЕНТУ ЗЕМЛІ ЕРЛ

У куртках із рудої шкіри, що сягали їм колін, мужі землі Ерл постали перед своїм лордом, статечним сивоволосим чоловіком, у його просторій червоній залі. Він нахилився до них зі свого різьбленого трону та слухав їхнього виразника.

І їхній виразник мовив:

— Упродовж семисот років вожді вашого народу правили нами добре; і їхні діяння згадують менестрелі, у яких постаті оживають із бринчанням їхніх співанок. Але покоління спливають, і не стається бодай чогось нового.

— Тож чого вам? — запитав лорд.

— Ми бажали б правління магічного лорда, — відказали ті.

— Тож буде так, — мовив їм земний лорд. — Уже п'ятсот років мій народ проголошує в парламенті власну волю, і завжди бути тому, що ваш парламент постановив. Ви проголосили вашу волю. Тож буде так.

І здійняв руку, і благословив їх, і вони пішли.

Вони повернулися до своїх старовинних ремесел: підковування коней, м'яття шкіри, доглядання квітів і служіння тяжким потребам Землі — дотримувалися стародавніх звичаїв і шукали хоч щось нове. А старий лорд послав звістку, щоб старший син постав перед ним.

І дуже скоро юнак стояв перед ним — тим, хто сидів на все тому ж різьбленому троні, звідки й не підводився, і світло у згасанні дня крізь високі вікна підкреслювало, як зістарені

очі дивилися далеко, у майбуття, за часи того старого лорда. І возсідаючи так, лорд промовив синові свій наказ.

— Рушай у путь, — сказав він, — поки не завершилися мої дні, тому поспішай, прямуй на схід і крокуй полями, знаними нам, доти, доки не побачиш землі, які безсумнівно належать фейрі¹, і перетни кордон, створений із сутінків, і йди до того палацу, про який мовлять лиш у піснях.

— Це далеко од нас, — відказав юний муж Алверік.

— Так, — погодився батько. — Це далеко.

— А ще довший шлях, — додав юнак, — то вертатись. Відстані ж у тих полях зовсім інші, ніж тут.

— Та й бо так, — відповів батько.

— Що велиш мені вчинити, — поцікавився син, — коли прийду до того палацу?

І батько його промовив:

— Побратись із донькою Ельфійського Короля.

Юнак замислився про її красу, і корону з криги, і про ніжність принцеси, яку так оспівували в поемах, відомих нам од початку днів. Пісні складали про те, як вона гуляла порослими крихітною суницею дикими пагорбами у сутінках і під раннім світлом зірок, і за її ходю тягнувся спів, а якщо хтось і прагнув

¹ В англійському фольклорі Країна Ельфів є спільним краєм для усього чарівного народу, і фейрі тут — загальна назва для ельфів і фей, які також у ранніх текстах були єдиним племенем і різнилися тільки назвою, а не видами: в одних регіонах ці сутності звалися ельфами, а в інших — феями; і здебільшого розподіл на ельфів і фей був або лінгвістичний (за регіонами), або за гендерною ознакою: феями називали жінок, а ельфами — чоловіків. Також саме з цією назвою — Faëry — у його творчості вперше згадується країна чарів, або ж країна мрій, у авторській збірці «Казання снохідця» (1910), в історії «Дні Безбентежжя на Річці Йанн» (*Idle Days on the Yann*), і саме в ній ми вперше зустрічаємо дансейнівський опис Країни Ельфів: та, що лежить на схід від полів, знаних нам, і де височіють блідо-блакитні гори, чиї верхівки укриті снігом, — власне, така сама, яку він змальовує тут.

віднайти співця, то нікого не помічав. Час від часу лише її ім'я лунало піснею лагідно, знову і знову. Ім'я її було Ліразель.

Вона була принцесою магічного роду. Боги послали власні тіні на її хрещення, і феї теж з'явилися б на святі, однак злякалися зустріти на їхніх росяних полях довгі темні тіні богів, і тому сховались серед блідо-рожевих анемон, і звідти славили Ліразель.

— Мій народ вимагає магічного лорда, щоб той правив ними. Їхній вибір нерозумний, — промовив старий лорд. — І лише Темні, які не показують своїх облич, знають, що все це принесе: ми ж, незрячі, дотримуємося стародавніх звичаїв і робимо те, що наш народ у своєму парламенті говорить. Може статися, що якийсь незнаний їм дух мудрості ще порятує їх. Ти ж, одначе, рушай, тримайся обличчям до світла, що пробивається од країни чарів і блідо освітлює морок між заходом сонця та першими зірками, і воно вестиме тебе доти, доки не дійдеш до кордону і не минеш поля, знані нам.

Потім він розстебнув лямку та шкіряний пояс і віддав свій великий меч синові, промовляючи: «Він, що провів нашу родину крізь віки і до сього дня, напевно вбереже і тебе протягом усього шляху, хай-бо й мандруватимеш ти поза поля, знані нам».

Юнак узяв зброю, хоч знав, що жодний меч не вбереже його, і навіть цей.

Неподалік од Замку землі Ерл мешкала самотня відьма, на верховині поблизу грози, що прокочувалася влітку пагорбами. Там вона жила аскетично у тісній хатині з соломи і блукала верхівками наодинці, щоб збирати удари блискавок. Із цих громовиць, які кувалися не на Землі, вона творила з принадами чарами таку зброю, що та здатна була вистояти супроти неземних загроз.

І на самоті блукала та відьма у певні напливи весни в образі юної дівчини у розквіті її краси і співала серед високих квітів

у ерлівських садах. Вона приходила по годині, коли бражники злітають уперше від дзвоника до дзвоника. І серед тих небагатьох, хто бачив її таку, був колись і син лорда землі Ерл. І хоч було це лихом — покохати її, хоч і захоплювало це почуття згубно всі думки мужів, не даючи можливості розгледіти за тим образом правду, а все ж краса того чужого лику притягала погляд його глибоких юних очей, доки чи лестивість, чи жаль її не зворушили — хіба ж відомо про це смертним? — і вона не звільнила молодого мужа од власних чарів, які так би його і зламали, і перевтілилась у саду тієї ж миті, та показала юнакові справжній вигляд неблаганної відьми. І навіть тоді очі юнака не відразу одвернулись од неї, і в ті миті, коли його погляд усе ще тримався за зів'ялу та збляклу постать, яка темними чарами блукала в мальвах, вона визнала його з повагою, яку не можна ані купити, ані вибороти хоч якимись відомими християнам принадами. Відьма поманила його за собою, той пішов і дізнався од неї на зайнятому грозою пагорбі, що в день нужди утвориться меч із металів, відібраних не в Землі, з рунами на лезі, які відвернуть будь-який замах земних мечів і зможуть зійтись із будь-якою зброєю ельфійських земель, окрім лише трьох Перших Заклять, написаних зачарованими рунами.

Й узявши батьківський меч, юнак подумав про відьму.

Ледь темнішало в долині, коли він покинув Замок землі Ерл і рушив так хутко до відьомського пагорба, що тьмяне світло все ще блукало найвищими вересовими пустками, як юнак підійшов до шуканої хатини і знайшов відьму, коли та просто неба палила кістки в багатті. І сказав їй, що його день нужди настав. Відьма звеліла йому назбирати громовиць по її садку, у вогкій землі між капустаю.

І там, хоч очі щохвилини бачили все гірше та звикли з часом до дивної поверхні громовиць, він, до того як пітьма схилилась

над ним, знайшов сімнадцять їх: ту купу закутав у шовкову хустку і відніс відьми.

На траві біля неї він поклав громовиці, чужі для Землі. Із дивних просторів потрапили вони до її чарівного саду, зіштовхнуті грозою зі стежок, якими не ступати нам; і хоч самі магії не містилися, але могли нести чари, які відьма здатна надати їм. Вона відклала стегову кістку якогось матеріаліста і повернулася до тих штормових скитальців. Виклала їх у щільну пряму лінію коло багаття. А потім звалила на них палаючі дрова та вуглини, і оббивала їх чорним ціпком — скіпетром відьом, і так доти, доки повністю не вкрила тих сімнадцять кузин Землі, які завітали до нас із їхнього етерного дому. Тоді відступила од свого багаття та простягла руки, і зненацька розтрощила його страшенним закляттям. Здійнялися приголомшено спалахи. І що було лише самотнім багаттям поночі без жодних, не властивих усіякому вогнищу таємниць, перекинулось раптово у те, що лякає мандрівників.

Тим часом, поки підскакувало до небес вжалене чарами зелене полум'я і посилювався вогневий жар, відьма задкувала далі й далі, лишень промовляючи закляття тим гучніше, що далі ступала від вогнища. Вона наказала Алверіку скласти поліна, темні дубові поліна, розкидані по вересовій пустці, і тієї миті, коли він їх скинув, полум'я обійняло їх, вилизуючи; а відьма й надалі виводила все голосніші чари, і витанцьовувало полум'я зелене, дике; і внизу між вугіллям ті сімнадцять, що колись перетнулися шляхами із Землею, поки блукали вільно, пізнали знову той жар, відомий ще з мандрівки, яка завела їх сюди. І коли Алверік вже не мав змоги більше наблизитись до вогню, а відьма волала свої закляття за кілька ярдів від нього, чарівне полум'я випало навіть сам попіл, і знамення-вогнище, що палало на пагорбі, раптово зникло, залишаючи по собі лише коло, яке похмуро сяяло на землі подібно до злосайної прогалини,

ніби від вибуху. І плазом у тому сяйві, вочевидь поки що не застиглий, лежав меч.

Відьма наблизилась до нього й обстругала його краї ножем, який витягла з прив'язі на стегні. Затим сіла біля меча на землю і співала йому, доки той холонув. Не схожою на закляття, що розпалювало вогонь, була пісня, яку виводила вона мечу: вона, чиї прокльони розігнали полум'я так, що те зсушило кремезні дубові колоди, наспівувала тепер мелодію, схожу на вітер улітку, коли той дмухає від покинутих людьми дикорослих садів і віє понизу долинами, що колись були милі дітлахам, а нині загублені, і зринають хіба що уві сні; пісня таких спогадів, що ховаються та крадуться окраїнами забуття, аби тепер явити з чарівних літ проблеск якоїсь золотой миті, що хутко зникає з пам'яті знову, щоб повернутись до тіней забуття, залишаючи у думках ті ледь помітні відбитки маленьких сяйливих стоп, що коли ми їх хоч якось здатні розгледіти, то в них впізнаємо жаль. Вона співала про давні полудні літа в пору круглолистих дзвоників: виводила на високій темній вересовій пустці пісню, яка відчувалась настільки сповненою ранками та вечорами, що зберегли — із усією їхньою росою — сили її магічного ремесла навіть з тих днів, які б інакше давно вже загубились, що Алверік навіть задумався: а раптом кожне заблукале крило, яке виманило її багаття з мороку, — то примара якогось загубленого людом дня, приласканого силою її пісні з тих часів, що були добрішими? І весь цей час міцнішав неземний метал. Білий сплав затвердів і почервонів. Сяяння багрянцю потьмяніло. І охолоджуючись, сплав в'язнув: маленькі частки збирались разом, крихітні щілини стягувались, і, стягуючись, вони скріплювали саме повітря над собою, і водночас повітрям ввібрали відьомську руну, зціпили її і скували у собі навік. І так завершилось: утворився зі сплаву магічний меч. Мало магії залишилось в англійських лісах, від пори анемон і до опалого листя, яку б не

увібрав той меч. І мало магії залишилось у південних низинах, якими блукають тільки вівці й тихі пастухи, яка б також не линула до меча. І ввібрався в нього запах чебрецю та миловидність райдерева, і хори птахів, які співають перед світанком у квітні, і глибинна горда велич рододендронів, і гнучкість, і сміх струмків, і версти, і версти травня. І тоді, як той меч зробився весь чорний, цілковито він огорнувся чарами.

Ніхто не розкаже вам про той меч усе, що можна про нього сказати; усі ж, кому відомі стежки Космосу, якими колись дрейфували частки його металу, доки Земля не схопила їх один за одним, коли сама пливла по своїй орбіті, мають не так вже й багато часу, щоб його марнувати на таку річ, як магія, тому не скажуть вам, як створився той меч; а ті ж, хто знають, звідки виникла поезія і потреба людини в піснях, або ж відають про хоч якусь із п'ятдесяти гілок магії, мають не так уже й багато часу, щоб його марнувати на таку річ, як наука, тож не скажуть вам, звідки взялися інгредієнти для його створення. Удосталь вже й того, що колись меч був поза нашою Землею, а нині лежав тут, серед звичного нам каміння; і раніше він був як тее каміння, а тепер містив у собі дещицю такої ж м'якості, яку має музика; тож погодьмося, що й такого визначення нам досить.

І ось відьма простягла чорний меч, тримаючи ефес, щільний і заокруглений з одного боку, бо ж до того вона викопала маленький жолоб у ґрунті під ефесом, і почала точити обидві сторони леза, натираючи їх дивним зеленим каменем і все ще виводячи над мечем моторошний наспів.

Алверік мовчки спостерігав за нею з цікавістю, забувши про час; можливо, сплинули лиш миті, а можливо, зірки тим часом пройшли довгу відстань своїми шляхами. Раптово відьма скінчила. Підвелась, тримаючи меч на долонях, і хутко простягнула його Алверіку; він узяв зброю, вона відвернулася; і такий погляд

був у її очах, ніби зберегла б той меч собі, або ж зберегла б Алверіка. Юнак обернувся виразити вдячність, але та вже зникла.

Злегка він постукав у двері темного будинку; кликав: «Відьмо, Відьмо» — по самотній вересовій пустці доти, доки діти з далеких ферм не почули і не налякались. Потому повернув додому — і то було кращим для нього.

ЗМІСТ

Забута історія, що принесла у жанр нове. <i>Костянтин Холодногірський</i>	5
ПЕРЕДМОВА	11
РОЗДІЛ ПЕРШИЙ	
Задум парламенту землі Ерл	13
РОЗДІЛ ДРУГИЙ	
Алверік приходить до місця, звідки видно Ельфійські гори ..	21
РОЗДІЛ ТРЕТІЙ	
Магічний меч зустрічається з мечами з Країни Ельфів	28
РОЗДІЛ ЧЕТВЕРТИЙ	
Алверік повертається на Землю після багатьох літ	36
РОЗДІЛ П'ЯТИЙ	
Мудрість парламенту землі Ерл	42
РОЗДІЛ ШОСТИЙ	
Рунічне заклиття Ельфійського Короля	49
РОЗДІЛ СЬОМИЙ	
Прибуття троля	54
РОЗДІЛ ВОСЬМИЙ	
Поява рунічного заклиття	60
РОЗДІЛ ДЕВ'ЯТИЙ	
Ліразель зринула	67

РОЗДІЛ ДЕСЯТИЙ	
Відхід Країни Ельфів.....	72
РОЗДІЛ ОДИНАДЦЯТИЙ	
Хаща	78
РОЗДІЛ ДВНАДЦЯТИЙ	
Рівнина, полишена чарами	85
РОЗДІЛ ТРИНАДЦЯТИЙ	
Стриманість лимаря.....	92
РОЗДІЛ ЧОТИРНАДЦЯТИЙ	
Шукання Ельфійських гір	98
РОЗДІЛ П'ЯТНАДЦЯТИЙ	
Відступ Ельфійського Короля.....	104
РОЗДІЛ ШІСТНАДЦЯТИЙ	
Оріон полює на оленя.....	110
РОЗДІЛ СІМНАДЦЯТИЙ	
Одноріг постає у світлі зірок.....	117
РОЗДІЛ ВІСІМНАДЦЯТИЙ	
Сірий намет в повечір'ї	120
РОЗДІЛ ДЕВ'ЯТНАДЦЯТИЙ	
Дванадцять старих без магії.....	126
РОЗДІЛ ДВАДЦЯТИЙ	
Історичний факт	134
РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ПЕРШИЙ	
На краю Землі.....	140
РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ДРУГИЙ	
Оріон призначає доїжджальника	146

РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ТРЕТІЙ

Лурулу споглядає неспокій Землі 153

РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ЧЕТВЕРТИЙ

Лурулу розмовляє про Землю та шляхи людей 160

РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ П'ЯТИЙ

Ліразель пригадує поля, знані нам. 167

РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ШОСТИЙ

Горн Алверіка 175

РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ СЬОМИЙ

Повернення Лурулу 185

РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ВОСЬМИЙ

Полювання на однорогів. 192

РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ДЕВ'ЯТИЙ

Зманювання племен боліт 197

РОЗДІЛ ТРИДЦЯТИЙ

Насувається надто багато магії.....203

РОЗДІЛ ТРИДЦЯТЬ ПЕРШИЙ

Проклинання ельфійських створінь 209

РОЗДІЛ ТРИДЦЯТЬ ДРУГИЙ

Плач Ліразель по Землі 213

РОЗДІЛ ТРИДЦЯТЬ ТРЕТІЙ

Осяйна смуга.....219

РОЗДІЛ ТРИДЦЯТЬ ЧЕТВЕРТИЙ

Останнє з величних рунічних залять 227